

Vladislav Grati, *Influența condițiilor naturale asupra dinamicii și productivității vegetației lemnoase (pe exemplu Întreprinderii Silvocinegetice Strășeni)*. Chișinău, 2025, 200 p. ISBN: 978-5-99554-447-4.

Vegetația Republicii Moldova se află în strânsă legătură cu solul, orografia și clima, fiind constituită din păduri și stepe. În spațiul pruto-nistrean, pădurile sunt reprezentate de specii foioase (în principal stejăretele, salcâmetele și alte diverse tari) de tipul celor caracteristice Europei Centrale. Dacă partea de sud, denumită Bugeac, este una văduvită de păduri, apoi spre nord de Bugeac, de la cel de-al doilea Val a lui Traian, se întind pădurile din Codrii Orheiului și Bâcului, formate din arbori seculari. Jumătatea de nord a Republicii Moldova, Câmpia Bălților, ocupă o câmpie accidentată, complet lipsită de pădure, de aceea s-a dat prioritate culturilor agricole. Cercetările paleobotanice din spațiul pruto-nistrean au identificat specii care sunt în prezent în învelișul vegetal: arbori (stejar, arțar, carpen, dud), arbuști (corn, scumpie, soc). La o privire atentă, copacul poate reprezenta însăși oglinda vieții (omul, floarea), imobilul (edificiu etajat) a simbolului existențial (*coloana infinitului*). Asigurând un echilibru în natură, tot ce oferă copacul este util și valorificat: fructul, frunza, coaja, lemnul, spațiul coabitării. Pădurea este un magnet al norilor de ploaie, în pădure putem depista o gamă variată a florei și faunei.

Recenta apariție editorială *Influența condițiilor naturale asupra dinamicii și productivității vegetației lemnoase (pe exemplu Întreprinderii Silvocinegetice Strășeni)*, elaborată de silvicultorul Vladislav Grati, doctor în științe geonomice (2025), reprezintă un discurs științific interdisciplinar dedicat habitatului vegetației lemnoase din perimetrul entității silvice Strășeni, aflată preponderant în raionul omonim, parțial în municipiul Chișinău și în raza raionului administrativ Ialoveni. Întreprinderea Silvocinegetică Strășeni se află în Podișul Central Moldovenesc, denumit și Codrii Centrali. Autorul are formatul profesional conturat la confluența a două centre științifice: cea a școlii de silvicultură din Suceava (în 2000 absolvă Facultatea de Silvicultură a Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava) și de la Chișinău (în 2014 absolvă studiile de master la Facultatea de Horticultură a Universității Agrare de Stat din Moldova, urmând studiile de doctorat [2014–2018] la Facultatea de Biologie și Geoștiințe a Universității de Stat din Moldova).

Monografia include patru capitole ce ansamblează organic conținutul de bază al subiectului abordat. O primă perspectivă relevă aspectele metodologice ale cercetărilor silvice (p. 9-35). În acest sens, s-a studiat poziționarea geografică a vegetației lemnoase, aflate sub incidența directă a intervenției antropice, care țintește fondul forestier inclusiv în scopuri de recreare și recoltare de produse auxiliare ale pădurii. Urmează un excurs istoric a spațiului pădurilor din aria de cercetare. În vederea realizării obiectivelor propuse s-a recurs la o metodologie specifică de lucru ce a prevăzut acumularea de informații din teren. Pentru realizarea acestui deziderat, autorul a realizat mai multe expediții ce au constatat în observarea, cartarea și identificarea particularităților fizico-geografice. A urmat etapa de activitate în birou, care a presupus prelucrarea și interpretarea datelor. De menționat faptul că autorul a prelevat informații referitoare la parametrii dendrometrici pentru trei perioade diferite (1999, 2011 și 2021).

În capitolul 2 al monografiei autorul a cercetat minuțios condițiile naturale pentru dezvoltarea vegetației lemnoase (p. 36-76). Paleta variată de subiecte a inclus cercetarea aspectului geologic (regiunea de cercetare se suprapune integral *platformei moldovenești*); expoziția, tipurile și formele de relief; procesele geomorfologice; condițiile climaterice (circulația atmosferică, radiația solară, durata de strălucire a Soarelui, temperatura aerului, precipitațiile atmosferice și vântul); rețeaua hidrografică (86,3% din teritoriul cercetat se află în bazinul hidrografic Bâc, iar 13,7% în cel al Botnei, afluenți

de dreapta ai Nistrului); aspecte biogeografice; învelișul de sol constituit din următoarele clase și tipuri *Automorfe* (brune, cenușii și cernoziom), *Hidromorfe* (mocirle), *Dinamomorfe* (deluviale).

În cel de-al 3-a capitol al cărții s-a analizat structura arboretelor. Drept urmare s-a analizat compoziția pe specii, suprafață și volum; vârsta arborelui (acesta reprezentând timpul scurs de la data germinării, încolțirii unei semințe de arbore); gradul de închidere (acoperire) al coronamentului, potențialul productiv al terenului (acesta fiind dominat de tipul deluros de cvercete cu gorunete, goruneto-șleauri pe versanți) și tipul de vegetație forestieră; clasa de producție (avându-se în vedere productivitatea arboretului în funcție de vârsta și înălțimea lui sau în raport cu creșterea maximă a producției totale pe an și pe hectar); productivitatea și volumul; relația climat – arbore pentru speciile de stejar.

În ultimul capitol autorul a cercetat și analizat influența condițiilor naturale în asigurarea dezvoltării continue a productivității arboretelor (p. 109-174). Din această perspectivă a fost studiată influența litologică în structura arboretelor; impactul reliefului în structura arboretelor (altitudinea, panta, expoziția, energia și formele de relief); influența învelișului de sol; influența rețelei hidrografice; influența indicilor climatici; indicele de ariditate forestieră. Autorul ține să menționeze faptul că modificările climaterice, majorarea temperaturii și riscul de secetă ar putea intensifica impactul incendiilor asupra pădurilor și terenurilor agricole (p. 170).

Spre finalul demersului științific autorul enunță o serie de concluzii generale și de recomandări practice (p. 175-178). Bibliografia (p. 179-191) generoasă – constituită din 156 de titluri – vorbește despre seriozitatea discursului științific. Lucrarea include și două anexe (p. 192-199). O anexă este dedicată schemei ecotipologice identificate pentru arboretele din cadrul entității silvice Strășeni și vizează tipul de potențial productiv al terenului și cel de vegetație forestieră. O altă anexă reprezintă, de fapt, o planșă cu surse iconografice. Cartea, de altfel, este bogat ilustrată cu fotografii (majoritatea fiind realizate de autorul cărții), tabele, diagrame.

Monografia elaborată de cercetătorul Vladislav Grati reprezintă mai mult decât o valoroasă lucrare științifică, este un monument dedicat pădurii – celui mai elegant dar al Naturii.

Ion Valer XENOFONTOV,
dr., conf. univ.

Facultatea de Istorie și Filosofie / Institutul de Istorie,
Universitatea de Stat din Moldova